

24. Sundurleitnisetningin I

Stærðfræðigreining IIB, STÆ205G, 25. mars 2015

Sigurður Örn Stefánsson, sigurdur@hi.is

24.1

Setning 24.1 (Sundurleitnisetning I)

Látum $\mathbf{F}$ vera samfelldt diffranlegt vigursvið skilgreint á opnu mengi D í $\mathbb{R}^3$. Látum P vera punkt á skilgreiningarsvæði $\mathbf{F}$ og $\mathcal{S}_\varepsilon$ kúluskel með miðju í P og geisla ε . Látum svo $\mathbf{N}$ vera einingarþvægrasvið á $\mathcal{S}_\varepsilon$ þannig að $\mathbf{N}$ vísar út á við. Þá er

$$\operatorname{div} \mathbf{F}(P) = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \frac{1}{V_\varepsilon} \iint_{\mathcal{S}_\varepsilon} \mathbf{F} \cdot \mathbf{N} dS.$$

þar sem $V_\varepsilon = 4\pi\varepsilon^3/3$ er rúmmálið innan í $\mathcal{S}_\varepsilon$.

24.2

Setning 24.2 (Setning Stokes I)

Látum $\mathbf{F}$ vera samfelldt diffranlegt vigursvið skilgreint á opnu mengi D í $\mathbb{R}^3$. Látum P vera punkt á skilgreiningarsvæði $\mathbf{F}$ og C_ε vera hring með miðju í P og geisla ε . Látum $\mathbf{N}$ vera einingarþvægrisveigi á planið sem hringurinn liggur í. Áttum hringinn jákvætt. Þá er

$$\mathbf{N} \cdot \operatorname{curl} \mathbf{F}(P) = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \frac{1}{A_\varepsilon} \oint_{C_\varepsilon} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}.$$

þar sem $A_\varepsilon = \pi\varepsilon^2$ er flatarmálið sem afmarkast af C_ε .

24.3

Túlkun 24.3

Hugsum $\mathbf{F}$ sem lýsingu á vökvastreymi í $\mathbb{R}^3$.

$\operatorname{div} \mathbf{F}(P)$ lýsir því hvort vökvinn er að þenjast út eða dragast saman í punktinum P . Sundurleitnisetningin (næsti fyrirlestur) segir að samanlögð útpensla á rúmskika R er jöfn streymi út um jaðar svæðisins $\mathcal{S}$, eða

$$\iiint_R \operatorname{div} \mathbf{F} dV = \iint_{\mathcal{S}} \mathbf{F} \cdot \mathbf{N} dS.$$

$\operatorname{curl} \mathbf{F}(P)$ lýsir hringstreymi í kringum punktinn P . Setning Stokes (þar næsti fyrirlestur) segir að samanlagt hringstreymi á fleti $\mathcal{S}$ er jafnt hringstreymi á jaðri flatarins, sem við táknum með $\mathcal{C}$, eða

$$\iint_{\mathcal{S}} \operatorname{curl} \mathbf{F} \cdot \mathbf{N} dS = \oint_{\mathcal{C}} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}.$$

24.4

Skilgreining 24.4

Látum R vera svæði í $\mathbb{R}^2$ og $\mathcal{C}$ jaðar R . Gerum ráð fyrir að $\mathcal{C}$ samanstandi af endanlega mörgum ferlum $\mathcal{C}_1, \dots, \mathcal{C}_n$. Jákvæð áttun á ferlunum felst í því að velja fyrir hvert i stikun $\mathbf{r}_i$ á $\mathcal{C}_i$ þannig að ef labbað eftir $\mathcal{C}_i$ í stefnu stikunar þá er R á vinstri hönd.

24.5

Setning Green 24.5

Látum R vera svæði í planinu þannig að jaðar R , táknaður með $\mathcal{C}$, samanstendur af endanlega mörgum samfelldum diffranlegum ferlum. Áttum $\mathcal{C}$ jákvætt. Látum $\mathbf{F}(x, y) = F_1(x, y)\mathbf{i} + F_2(x, y)\mathbf{j}$ vera samfelld diffranlegt vigursvið skilgreint á R . Þá er

$$\oint_{\mathcal{C}} F_1(x, y) dx + F_2(x, y) dy = \iint_R \frac{\partial F_2}{\partial x} - \frac{\partial F_1}{\partial y} dA.$$

24.6

Fylgisetning 24.6

Látum R vera svæði í planinu þannig að jaðar R táknaður með $\mathcal{C}$, samanstendur af endanlega mörgum samfelldum diffranlegum ferlum. Áttum $\mathcal{C}$ jákvætt. Þá er

$$\text{Flatarmál } R = \oint_{\mathcal{C}} x dy = - \oint_{\mathcal{C}} y dx = \frac{1}{2} \oint_{\mathcal{C}} x dy - y dx.$$

24.7

Sundurleitnisetningin í tveimur víddum 24.7

Látum R vera svæði í planinu þannig að jaðar R , táknaður með $\mathcal{C}$, samanstendur af endanlega mörgum samfelldum diffranlegum ferlum. Látum $\mathbf{N}$ tákna einingarpervigrasvið á $\mathcal{C}$ þannig að $\mathbf{N}$ vísar út úr R . Látum $\mathbf{F}(x, y) = F_1(x, y)\mathbf{i} + F_2(x, y)\mathbf{j}$ vera samfelld diffranlegt vigursvið skilgreint á R . Þá er

$$\iint_R \operatorname{div} \mathbf{F} dA = \oint_{\mathcal{C}} \mathbf{F} \cdot \mathbf{N} ds.$$

24.8